

דוחה את השבת (ראה מנחות צה, ב), ואין ללמוד שכשם שהקטרת הביזים דוחה את השבת, כך גם שאר הקרבנות ידחו את השבת, שכן הקטרת הביזים באה להתיר את הלחם להנשים [וכעין פירכת הגמ' לענין עומר ושתי הלחם] (מהרש"א).

טומאה דחיה היא בציבור, שנחלקו תנאים ואמוראים לגבי הקרבת קרבנות ציבור בטומאה, האם היא בגדר 'הותרה', או שהיא בגדר 'דחיה', דהיינו שלא הכשירה התורה את הקרבן אלא בקושי, ואין זה היתר גמור, וצריך להשתדל ככל האפשר לעשותו בטהרה (רש"י כאן ובימא נ, ב, ע"פ סוגיית הגמ' שם), שהאיסור במקומו עומד ואינו נדחה אלא כשאין אפשרות אחרת (רמב"ם ביאת המקדש ד, טו).

ונקצא ציץ לרצות, שכיין טומאה דחיה היא ואינה היתר גמור, צריכים ריצוי ציץ (רש"י), ודוקא בטומאת הבשר או הדם שייך ריצוי ציץ, שמחשיבים כטהורים, אך לא בטומאת הגוף של הכהן או הבעלים. אלא שמאידך גיסא, טומאת הגוף נדחית בציבור גם בלא ריצוי ציץ (תוס' כאן ובמנחות טו, א ד"ה הכא ע"פ קובץ שיעורים אות קס, ראה שם לביאור הענין). ויש שסובר, שגם בטומאת הגוף צריך ריצוי ציץ על הקרבן, להחשיבו ככשר למרות שהוקרב בטומאה [אבל על טומאת הגוף עצמה לא שייך ריצוי ציץ להחשיבו כטהור (ראה משנה להלן פ, ב) (רמב"ם ביאת המקדש ד, ז ע"פ אבן האזל שם ומקדש דוד כו, ב)].

ציץ בין שישנו על מצחו בשעה שאירעה הטומאה (רש"י, ויד רמה סנהדרין יב, ב בדעתו), ויש אומרים, בשעת העבודה (יד רמה שם), ויש אומרים שצריך שיהא הציץ על מצחו גם בשעה שאירעה הטומאה [שצריך שתיתקף בשעת הטומאה יחול בדם דין היתר זריקה] וגם בשעת העבודה (ח' הגר"ז נזיר סג, א, בדעת רש"י).

ובין שאינו על מצחו, מרצה, וכפי שנלמד מהכתוב 'והיה על מצחו תמיד', ובהכרח שאין הכתוב מתפרש כפשוטו [שיהא מונח תמיד על מצחו], שהרי הכהן גדול נצרך לישון ולהיכנס לבית הכסא, אלא שתמיד הוא מרצה, ובלבד שיהא הציץ קיים בעולם ולא נשבר (גמ' יומא ז, ב).

רבי יהודה אומר עוֹדִיהוּ עַל מִצְחוֹ מֵרָצָה, כפי שנלמד מהכתוב 'על מצח אהרן ונשא', שאינו מרצה אלא בעודו על מצחו [והנאמר 'תמיד' בא ללמד, שלא יסיח דעתו ממנו] (גמ' יומא ז, ב).

כהן גדול ביום הכפורים יוכיח שאינו על מצחו, שאין הכהן גדול לבוש בשעת עבודת פנים בבגדי זהב, מטעם ש'אין קטגור נעשה סניגור' (רש"י), שאלמלא טעם זה, היה מקום לומר שאף שאינו חייב ללבוש את הציץ בעבודת פנים [שהרי מפורש בכתוב שיש ללבוש אז בגדי לבן], מכל מקום מותר ללבושו כדי לרצות על הטומאה, לפי שאין בלבישתו איסור של 'יתור בגדים' (אבני נזר חו"מ צ, בישוב דברי רש"י מקושיית גליון הש"ס, וכע"ז במקדש דוד קדשים ל, א).

ומרצה, אם באו קרבנות הציבור של יום הכיפורים בטומאה (רש"י), וגם פר החטאת של הכהן גדול נחשב לענין זה כקרבן ציבור, כיון שעשייתו מעכבת את השעיר המכפר על כל הקהל (ריטב"א יומא ז, ב, וקהלות יעקב יומא א) [והאיל שמביא הכהן גדול, שהוא קרבן יחיד, נעשה בחוץ בבגדי זהב ויש בו ריצוי ציץ (ריטב"א שם)].

בראש חדש איקרי מועד וכו', דכתב 'קרא עלי מועד', ואף שאין למדים 'דברי תורה מדברי קבלה', כתוב זה משמש רק גילוי לכך שמה שנאמר 'אלה תעשו לה' במועדיכם' (במדבר כט, לט) בסוף פרשת המועדים, כולל גם את ראש חודש (מהרש"א), שאלמלא גילוי זה היה מקום לומר ש'מועדיכם' היינו רק ימים טובים שהוזכרו באותה פרשה (ראה תוס' ד"ה סלקא), שיש להם מועד קבוע, מה שאין כן ראש חודש, שלפעמים הוא ביום שלשים ולפעמים ביום שלשים ואחד (מהרש"א). ויש שפירש, שאלמלא גילוי זה היינו סבורים שראש חודש אינו קדוש כמותם (מרומי שדה).

מועד, שיום השלשים בחודש מלא נקרא 'מועד' (רש"י), ואם כן חודש מלא יש בו שני ימים טובים [יום א' ויום ל'], וכך נדרש הכתוב, שה' הוסיף מועד בחודש תמוז של אותה שנה, כדי שתתקבע בכייתם ליום תשעה באב, ש'מגולגלים חובה ליום חייב' (רש"י על עין יעקב תענית כט, א), שמימות הנביאים כך הוא, שיום שלשים בחודש, למרות השתייכותו לחודש הקודם, הוא נחשב גם כיום א' דראש חודש (ירושלמי תענית ד, ג, ע"פ שמואל א כז, כ), לפי שהוא ראוי להיעשות ראש חודש (ש"ת הר"ד לב, וראה רמב"ם הל' קידוש החודש ח, ד), אכן, לענין קרבן מוסף של ראש חודש ושיר של יום שבמקדש, אינו נחשב לראש חודש (שבלי הלקט קסת. וראה העמק דבר במדבר כח, יא).

למימרא דכולהו ממועד אתו - שכיין שהמשנה הוצרכה לחדש שגם בראש חודש מקריבים בטומאה, מוכרח שמשנתנו סוברת כמאן דאמר (לעיל סו, א) שהיתר הקרבת קרבן בשבת ובטומאה נלמד מ'מועד', ולא כמאן דאמר (שם) שההיתר נלמד מגזירה שוה (ראה תוס' שם ד"ה מה, ומרומי שדה כאן).

שאר קרבנות ציבור מניין - מנין שקרבנות שבועות ויום הכיפורים וראש חודש דוחים את השבת. אולם מוספי פסח וסוכות פשוט שדוחים את השבת, שהרי מפורש בכתוב שהם קריבים בכל שבעת ימי החג, ושבת בכללם (מהרש"א, ע"פ רש"י לעיל סו, א).

מנין לרבות עומר - שהקרבנות דוחה את הטומאה ואת השבת (ע"פ גמ' מנחות עב, ב, ראה שם שצידדו לפרש שהכוונה גם לקצירה, אולם דחו זאת משום שברייטא זו היא מדברי רבי, ולדעתו קצירה אינה דוחה שבת).

שתי הלחם, מנין שאפיינתם דוחה את השבת (ע"פ גמ' מנחות שם, ראה שם שלדעת רבי ישנה ברייתא זו, שתי הלחם מתקדשים בתנור ולכן אי אפשר לאפותם מערב שבת, שהרי יפסלו בלינה), ומנין שעבודת התנופה שלהם דוחה את הטומאה (תוס' להלן ע"ב ד"ה עומר).

יש בהן צד חמור וכו', ולמרות שחומרתו של כל אחד שונה מחומרתו של האחר, אין למדים מהם לשאר קרבנות ב'מה הצד', שכן יש לפרוק את הלימוד בנקל, ולא רצתה הגמ' להאריך בכך (ראה תוס' כתובות לב, ב ד"ה שכן. אכן, ראה גירסת תוס' כאן ד"ה שכן).

אכל הגדל לא, קא משמע לן, אכן, לחם הפנים פשוט שדוחה את השבת, לפי שנאמר בו 'תמיד' (תוס' ד"ה שכן, ולענין טומאה, ראה ירושלמי יומא ז, ד ופני משה שם, ותוס' יו"ט על המשנה כאן), דהיינו שמותר להקטיר את הביזים בשבת [אבל עריכת הלחם על השולחן אין בה חילול שבת, וגם מפורש בתורה שהיא נעשית ביום השבת (מהרש"א)], ולענין אפיית הלחם נחלקו תנאים אם